

EPERJESI LAPOK

Előfizetési árak:
 Egész évre . . . 12 K.
 Félévre 6 K.
 Negyedévre . . . 3 K.
 Hirdetési díj: Egyhasábos
 oeltsor egyszeri hirdetése
 15 f. Közlemények sora 40 f.

**POLITIKAI, TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI,
 KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP**

Szerkesztőség és
 kiadóhivatal ::
Kósch Árpád
 könyvnyomdája
 Eperjes, Fő-u. 59.
 :: Telefon-szám 16. ::

**Az Eperjesi Széchenyi-körnek, az Eperjesi Magyar Védőegyesületnek
 és az Eperjesi Kereskedők Társulatának hivatalos közlönye.**

A választójogról.

Tisztelt Szerkesztő úr!

A most betérjett választójogi javaslatról, annak elolvasása után szerzett benyomásaimat legyen szabad e lapok útján az alábbi főbb vonásokban közölni.

Az első benyomás, amit az ember ebből a nagy elaborátumból szerez, az, hogy egy a nép életét, gondolatvilágát nem ismerő, egyoldalú dortrinér elme alkotása, mely épp az ellenkezőjét fogja mindannak elérni, ha törvényerőre emelkednék, mint amit tőle lelkes hívei várnak és remélnék. Mert azt hiszem, komoly emberek között nem lehet nézeteltérés abban, hogy egy jó választójogi törvénynek csak az lehet a célja és feladata, hogy mentül több, arra érett, ítélőképes embernek adjon jogot, illetve hozzászólást a nemzet ügyeinek viteléhez és hogy a választások útján kialakult többség tényleg képviselje is a nemzet óhaját, akaratát. Elismerem, hogy a legnehezebb feladatok egyike a rideg paragrafusok útján klasszifikálni a néprétegeket s ezekből kiválogatni azokat, amelyek már érettek és hivatottak arra, hogy az egyetemes nagy nemzeti érdekeket megkülönböztessék az egyéni, partikuláris és osztályérdekektől, és birjanak annyi altruisztikus, humanitárius érzéssel, a hazaszeretet oly fokával, hogy ezeket az egyetemes nagy érdekeket erjük teljes latbavetésével törekedjenek érvényre juttatni.

A megrostálást, a kiválasztás szükségét és fontosságát a javaslat indokolása is kiemeli; a 68. oldalon azt mondván: „Javaslatunk választói jogcímeinek kiválasztásánál nem önkényes, hanem azt a gondolatot akarja megvalósítani, hogy az állampolgári kötelességeknek jogok és *a jogoknak kötelességek felelnek meg*“. E helyes gondolatot azonban nem valószínűsíti meg, sőt annak érvényrejutását, mint azt alább látni fogjuk, komolyan meg sem kíséri. A legnagyobb tévedések egyike ugyanis az, ha valaki egy jó választójogi javaslat fentvázolt céljait, különösen egy agrárállamban úgy véli

elérni, hogy minden megrostálás nélkül nagy főmegeket ruház fel szavazati joggal, de nem biztosítja még csak azt sem, hogy a nemzetet fenntartó komoly, higgadt többség akarata érvényt is tudjon szerezni.

Vizsgáljuk meg közelebbről a javaslatot:

A javaslat általános kellékül egy, az élettapasztalattal még nem bíró korhatárt, a 24. évet és egy végtelenül labilis és keveset érő korlátot állít fel: az írni és olvasni tudást. Korlátnak ezt azért nem ismerhetem el, mert hiszen például a nemzetiségi eszmék által lelkesített szervek egy kis fáradsággal még a legtudatlanabb embert is megtaníthatják az írni és olvasni tudás ama fokára, hogy szavazati jogot szerezhessen, mert a javaslatnak az írni és olvasni tudást igazoló része nem kezelhető oly szigorúan, mint az ebből a szempontból kívánatos lenne. Ez esetben ugyanis kiesnének például mindazok a komoly, szorgalmas dolgozó, írni és olvasni megtanult kisgazdáink, kiknek kezük megnehezült a munkában és kijött az írás gyakorlatából és így az elsajátított írást teljesen elfelejtették; avagy kiesnek például azok is, akik önhibájukon kívül, mert községükben nem volt iskola, a népiskola négy osztályát el nem végezheték és az írást el nem sajátíthatták.

De az írni-olvasni tudás korlátját kivételes rendelkezéseivel az egész véderőnél és az ipari munkásoknál még illuzóriussá is teszi, mert hiszen tapasztalatból tudjuk, hogy igen sok kiszolgált katonára nem tanult meg katonai szolgálata folyamán az írást, valamint a zsák-hordó vagy az építkezéseknél dolgozó handlanger munkás azzal, hogy valamelyik szakszervezet tagjává szegődik, e csatlakozásával még nem szerzett egyúttal kellő érettséget és ismeretet is. Mintegy tetszelegve keresi a javaslat a módját annak, hogy a szélsőségeket képviselő kisebbség terrorja úrrá legyen a nemzeti erőt képviselő nagy többség felett. Már a választók összeírásának a módja is oly nehézkes és körülményes, hogy az életben úgy, amint azt a javaslat tervezi, meg sem valósítható, és ennek az lesz a folyománya,

hogy a szélsőségeket képviselő szervezetekkel bíró irányok gondoskodni fognak a maguk választóinak a névjegyzékbe való bejuttatásáról; míg a csendesen munkájának élő, a választói jogára munkája közben nem is gondoló nagy többség a hivatalos apparátus gépies munkájának kegyétől lesz függővé téve.

Az így előállott bajok és hátrányok oda fogják még akarata ellenére is kényszeríteni az egyetemes nemzeti érdekek iránt fogékony elemeket, hogy az osztályérdekek alapján szervezkedjenek és ezen alapon kíséreljék meg a csendes, dolgozó élők elemek indolenciáját megtörni és őket is osztályérdekeik védelmére az urnánál sorompóba állítani. Az egyetemes nagy nemzeti érdekeket képviselő többségek helyett, e választójogi javaslat folyománycsökként, egy osztály-, telekezeti és nemzetiségi érdekeket képviselő, számtalan párttöredékből álló parlamentünk lenne, amely mindenre alkalmas lesz, csak arra nem, hogy az állam érdekét megvédje és az igazi demokrácia ügyét szolgálja.

A választási eljárásra vonatkozó részei is elhibázottak és célt tévesztettek és legkevésbé biztosítják a többségi akarat megnyilvánulását. A fuvarköltségek eltörlése a gyakorlatban lépten-nyomon lehetetlen visszás helyzeteket fog teremteni. Nem hiszem, hogy lenne valaki, ki nálam jobban utálná a választási visszaéléseket. Irtóztam fölük és egész életemen át szóval és tettel küzdöttem ellenük. A fuvarköltségek azonban a mi gyér lakosságú hazánkban egy szükséges rossz oly célból, hogy a kerület többségének akaratát legyen egyúttal a választás eredménye és ne a véletlen, vagy az izgatás döntőn. Ismerni kell a népszéles rétegeinek gondolatvilágát, mily nehezen bírható rá arra, hogy elhagyva napi munkakörét, amelyben öröme telik, avagy kenyérkeresetét, egy napot szenteljen annak, hogy állampolgári jogát meggyőződése szerint gyakorolhassa. Csúnya, esős időben kocsin is alig mozgósítható, gyalog pedig egyáltalán nem.

A térítéses közérő gondolata a legtöbb helyen meg nem valósítható, mert

**CSEMEGÉK, CUKORKÁK
 LEGJOBB MINŐSEGBEN**

KLEIN JENŐNÉL

**BODEGA
 FŐUTCA : TELEFON
 46. SZ. : 162. SZ.**

KÖLCSÖNRE

tőkebefektetés
 jegyezhet, ha
 nul előnyös
 ztosítást köt a

TORIÁNÁL.

erjes. Kerényi-u 6

osok,

zánthatnak
 azonnal megren-

kegarniturát,

gyár gyártmányát
 itógépekkel szem-

észt, vala-

sodronykötelek.

északi iroda

tér 8 b.

ő

miség

AG-ot.

ím:

hivatala

ezí-út 54.

hajszeszt

evált. Megakadá-

ti a hajítódegeket

színét fenntartja.

ona.

arckrémmel

nságokat. Doboza

appan 7 korona

énnzt takarít meg,

hifestéket

Ne kísérltezen

ruhakéítő cso-

ményítő doboza

gyógyszerész

ST, Fő-u. 28.

UNK

POKBAN!

n egy

ÉG

adó. . . .

nincs annyi jármű a környéken, amennyi a választók befuvarozására szükséges, de meg hogyan lehet kényszeríteni az egyik pártot, hogy a rendelkezésére álló fogat-erővel az ellenpárt választóit szállítsa, a saját választóit pedig gyalog sétáltassa. A fuvarköltés eltörlésének csak az lehet az eredménye, hogy hamis eredmények fognak az urnából kikerülni. A szélső izgatóság által mozgósított kisebbség jelöltjei lesznek a győztesek, vagy az a párt, amelynek véletlenül a választási székhelyen van többsége.

Ezek főbb vonásai az első benyomásaim a javaslatról, amely mindenre alkalmas lehet, csak arra nem, hogy a demokratikus magyar nemzeti állam alapjait arra építsék.

Elhibáztam tartom nemzetiségi szempontból is a javaslatot, amire azonban jelen cikkemben, nehogy az hosszadalmassá váljék, ez alkalommal ki nem terjeszkedhetem.

Maradtam szívélyes üdvözléssel, igaz híve
Budapest, 1917. dec. 25. *Ghillány Imre.*

Magyarok Szilvesztere.

Az ó-meg az újesztendő határdombjáról a magyar nemzet elégedetten pillant vissza és bizalommal előre. Küzdelmes utat futottunk meg és nincs vége még az erőfeszítéseknek. De hatalmas eredményeket értünk el a csatamezőkön is, belső dolgunkban is, és meg nem rokkant inakkal haladunk a végső cél felé.

Hadi téren két nagyszerű döntő sikerünk volt, úgymint az oroszok kiszorítása Galiciából meg Bukovinából, délnyugaton pedig a harcok színhelyének páratlan diadalmok közt való áttétele olasz földre. Benn az országban hasonlóképpen kétszer mutattuk meg tudatos erőnk és fegyelmzett akara-

tunk nagyságát, mind a kétszer két milliárdon felüli hadikölcsönben. Az egységbe forrt nemzetnek ezek a ragyogó teljesítményei építették meg a béke útját, amelyen máris elérkeztünk a fegyverszünetig legfélelmetesebb ellenségünkkel s melynek végén már közlelő int felénk roppant fáradsalmaink jutalma.

De addig még ki kell tartanunk az eddigi lankadatlansággal, sőt fokozott lelkesedéssel. Ezért kiváló fontosságú, hogy a *hetedik magyar hadikölcsön* minél nagyobb összeggel záródjék. A háború méltó és lehető gyors befejezésének óriási érdeke is azt kívánja, de az új gazdasági élet előkészítésének szüksége is.

Az év utóján, a hadikölcsönjegyzés utolsó óráiban vessen számot magával mindenki, hogy legjobb képessége szerint teljesítette-e az okos gazdálkodás követelményeit magával szemben s a legsürgősebb kötelességeket hazája iránt és siessen hadikölcsönt jegyezni minden pénzén. Úgy szerez a maga lelkiismeretének s Magyarország reményeinek boldog újesztendőt.

Határigazítás?*

(M... sz.) Az egész ország fellelgett annak hírére, hogy legnagyobb, leg-hatalmasabb ellenségünk, Oroszország, kész elfogadni a feléje nyújtott békejobbot. Megelégette már minden hadakozó fél a már negyedik éve folyó öldöklést, pusztítást a harcmezőn s a hovatovább annál elviselhetlenebb inséget, drágaságszűle nyomort a front mögött. Előbb csak hadrakelt szereteteinkért aggódtunk, most itt is van harc: küzdelem a mindennapi kenyérért.

Épp azért megnyugvással, kész örömet kell fogadni a béke gondolatát, egyengetni kell az útját, nem pedig akadályt gördíteni eléje. Ebben az óriásméretű, mind az öt világrészre kiterjedő gigászi küzdelemben

*Mint véleménynyilvánítást közöljük a cikket, bár késéssel érkezett. Brest-Litovsk nyilván elejti az anneksziót.

az orosz katona legderekabb ellenségünknek bizonyult. Tanúbizonyosság erre az a barátságos érintkezés, mely északi frontunkon a küzdő felek között létrejött. A magyar szabadságharcban is voltak hasonló jelenségek, tudjuk azt, hogy Paskievics hadai fraternizáltak a honvédekkel. Meg tudták becsülni a vitézséget az ellenségben is. Görgey pisztolyokat kapott ajándékba az orosz parancsnoktól. (Zárjelben legyen mondva: az osztrák tisztekkel nem igen rokonszenveztek, pedig szövetségben álltak velük.)

S a forradalmi Oroszországtól került ki a jövő békének egyedül megnyugtató keltő gondolata: *annekszió és hadisarc nélkül!* Az orosz forradalmárok propagálták ez eszmét, mi vettük át tőlük. Átvette Németország is s az Osztrák-Magyar Monarchia nevében Czernin egész határozottan ebben a szellemben formulázta a leendő béke alapjait.

Ha mármost az oroszok, a külképviseletünk által tett nyilatkozatban bízva, békét akarnak velünk kötni: a *becsület kérdése* az, hogy a saját magunk által körvonalozott elvi alap mellett kitartsunk. Szószegés volna attól eltérni. S amellet nem is opportunus, mert esetleg az egész békeközeledést felboríthatná, de ha nem is, ily módon *valódi megegyezés, tartós béke* nem is jöhetne létre. Afféle határigazítás béke csak hosszabb fegyverszünet volna esetleg.

S azért nem tudjuk helyeselni Kolozsvár város állásfoglalását, mely a békekötéstől határigazítást vár Románia kárára s országos propagandát tervez ennek érdekében. Elvégre az egész világ ellenünk fordult s mi örülhetünk, ha birtokállományunkat hiánytalanul megtarthattuk.

Szerencsére, amint a jelek mutatják, Kolozsvár város kiáltó szava nem sok visszhangot vált ki országszerte. Sopron, Szabolcsvármegye ellene fordult. Ide iktatjuk a Nyiregyházán megjelenő Nyírvideknek dec. 20-iki számában foglalt vezércikk következő passzusát:

széke. Goethe lelkesen jellemzi a szinpadot, a színházat:

„Ha színházban ülök, mit akarok a szinpadtól? Poézist, az ének, a tánc, a zene, a szó művészetét, a szinjáték virtuozitását és mindent, ami még ezekhez tartozik. Az ifjúság, a szépség megismerését és ha ezt fokként megkapom, akkor nincs olyan ünnep, amivel ezeket az élvezeteket össze lehetné hasonlítani!”

Ebből is láthatjuk, hogy a művészet a szépet az élet viszonylataiból kiragadja és önálló gyönyörűséget ad. Az életben a szép vegyest fordul elő a rúttal és a közömbössel, a művészet a szépet megtisztítja ezen zavaró elemektől. De többet is tesz. A művész a gyönyörködtető elemeket szinthe korlátlan mértékben tudja kombinálni s mesterséges eszközökkel a hatást fokozni. Ízlés, tapasztalat, előrelátás, kiszámítás a szinművészetben az élvezetek olyan mennyiségét és változatos minőségét nyújtja, amelyet az élet és a természet egymaga nem képes adni. A művészetekben a legkülönbözőbb örömezők egyesülnek. A szinművészet is tehát az az erő, amely az élet viszonylataitól függetlenül jelentékenyen növeli az emberi boldogság tömegét. Miért is akartak bennünket elhallgattatni és miért kell a színészek legjavainak harctéren lenni és hazajönni rojcsnak erre a pályára, ahol csak az egészség és frissességben van az erő, amikor itt fellábbal, kézzel, szemmel nem tud már kenyeret sem magának keresni! A színészekre rettentően ránehezedett

TÁRCA.

A mai színészet és a közönség.

(Folyt. és vége.)

Mindezt látva, átélve, értjük csak meg nagyatyáinknak, ősszüleinknek a nagy forradalmak avagy a napoleoni harcok alatt írott leveleit. A legmegrendítőbb események közepette is az emberiség zöme élte tovább a maga hétköznapi életét. Lebilincselve ezer apró, nyomorúságos részlet által, mintha nem lett volna sem érkezése, sem értelme a korszakalkotó események megfigyelésére avagy azok horderejének felfogására. Megtanultuk, hogy az emberiség mily kevésbé képes még a legdöntőbb pillanatokban is kiszabadulni kicsinyes, személyes érdekköréből. Az emberiség java azonban mindjobban felfogta kötelességeit; ahol az érzések romlatlanok, a gondolkodás komoly maradt, ott az élet nagy lendületet mutatott. A sors nem lett hálátlan azok iránt, akik a nagy időkhöz méltóan viselkedtek. Hogy ez az idő alkalmas volt a személyes érdekeknek, feltűnési vágynak, kicsinyes hiúságnak a feltűnésére, ez természetes. Az emberi természet feletle szövevényes. A fennkölt mellett ott lappang az alacsony és hogy a két vonás közül melyik az őszintébb, a valóbb, azt hasztalan lenne elemezni és csak hosszas tapasztalat után tanuljuk meg elnézni, megbocsátani az önzést, hogy

annál teljesebben méltányolhassuk mindazt, ami nemes. Azért meg kell bocsátanunk a szinigazgatóknak gyávaságukért, akik konzorciumokká alakították át társulatukat, meg a színészeknek, akik kirúgták maguk alól a régi nagyok tradicionális építkezéseit. Az épület fel van döntve; méltóan a háború pusztításaihoz, — a magyar színészet sem csinált mást, mint amit a nagy világ tett. Már most új utakon kell haladnunk, az átalakulás új igényeket ró reánk, a világnak jobba kell változnia. Legyünk jobbak, éljünk szebben és nemesebben, a közönség erkölce és ízlése legyen tisztább, akkor a színház is az lesz; hiszen a színház mindig a kornak, az emberi léleknek a tükré.

És ennél a pontnál megkérdendhetjük, vajjon kulturérték-e a szinművészet? Előadásunk elején rámutattunk arra, hogy a magyar színészet milyen fejlődést ért el, amíg nem jött a háború; ma, sajnos, nem egyéb, mint egy szenzációpiac, ahol úgy várja a közönség a színházi szenzációkat, mint a vezérkari főnök jelentéseit, de a valódi színház megint akkor fog újra születni, ha Schoppenhauer, Nietschétől lefelé, mondjuk Prohászka Ottokárig elismert hivatásának élhet. A színház egyik legfőbb kulturintézménye az államnak, ahol éppúgy a haladás, mint a tradíció, mint az új eszmék hirdetője álljon a nemzet előtt. Amiként új kultureszmét képviselt Böcklin, Rembrandt, Munkácsy, Szinyei Merse, Benczur, — úgy legyen a szinpad is a haladó irodalom szó-

„A nem mindenki, a nehezen megreménykedhetnek, a vket megtép a világnak gyalázatoss hanem *béke megbecsülete fölépült be nek elkeser jelent.* Nem kérdést csiszédi viszo

Szabolcságának de választmány után ez a csak újabb és szenvedés után tovább ledése kedv a béke útja a reá váro miután ezt egy nemzet perialisztika a törvényh lásával fölke feleinkkel nézve a ho tisztességes séges intéz

Kassa

bizottsága

átiratát, me

mellett szá

petroleum-

a szerbiai s

dolog elan

kifejtették,

szolgál szt

a gazdaság

gunk gazda

kell idegen

azután az

el a szoms

a háború kö

amelynek ez

Térjünk viss

A közön

ratlan néps

És ez az alak

ban gyöker

még erőseb

irodalom és

csak segített

ségeivel. És

latra emelte

szetesebb, mi

útra, amelyb

a rohanó ár

konzorcióna

minden vide

a mai mun

azonban felé

városokban

színészetet n

sági tagok

mindenütt va

lehetőleg

érdekeit me

kedvence szö

címén úgy

Ez a szavak

nagy kárára

nak, de ma

színház bárr

sem üzlet. S

„A nemzet érdeke ellen cselekszik mindenki, aki bármi akadályt állít a béke nehezen megtalált, de most már a legszebb reményekkel biztató útjába. Ennek a nemzetnek, a világ minden népének, amelyeket megtépett, elnyomított, agyongyötört a világnak ez a most folyó, legnagyobb gyalázatossága, nem határkiigazítás kell, hanem béke, megegyezés és megértés, megbecsülés és egymás iránti szereteten fölépült béke kell, olyan, amelynél ne legyenek elkeseredések, mert az új veszedelmeket jelent. Nem kell nekünk Romániával elszászi kérdést csinálni, hanem becsületes szomszédi viszonyt teremteni.” Arany szavak.

Szabolcsvárm. törvényhatósági bizottságának dec. 22-iki közgyűlése az állandó választmány javaslatára kimondotta: „Mittán ez a háború már ma is céltalan és csak újabb és újabb nyomorúság, pusztulás és szenvedéseknek lehet a kútforrása; mittán továbbá az orosz nemzet békés közlekedése kedvező alkalom arra, hogy elindulva a béke útján, elhárítsassék az emberiségrel a reá váró borzalmaknak folytatása és mittán ezt a nagy és egyetemes érdeket egy nemzetnek sem szabad önző és imperialisztikus érdekeknek alárendelni: így a törvényhatóság a soproni átírat pártolásával fölkéri a képviselőházat, hogy ellenfeleinkkel a megegyezést keresve, reánk nézve a hozott áldozatainknak megfelelő tisztességes békekötés érdekében a szükséges intézkedéseket tegye meg.”

Kassa sz. kir. város törvényhatósági bizottsága is tárgyalta Kolozsvár város átíratát, melynél egyesek az annektálás mellett szálltak síkra, szerintük a román petroleum-forrásokra szükségünk lesz, sőt a szerbiai szénbányákat sem lenne utolsó dolog elannektálni. Ezzel szemben mások kifejtették, hogy a határkiigazítás nem szolgál sztratégiai érdekeket, ami pedig a gazdasági érdekeket illeti, a mi országunk gazdag természeti kincsekben és nem kell idegen országokat megrabolni, hogy azután az ellentétek újabb magvát hintse el a szomszéd államok között. Nem von

le az utóbbi érvelés célirányos s logikus voltából az a körülmény, hogy Kassa az annektáció mellett döntött.

De van egy határkiigazítás, mely csakugyan sztratégiai célt szolgál: a Lovcsen. Dominálja tudvalevőleg a katarói öblöt. De ezen határkiigazítás beállítása aztán már szinte komikusan hat. Oroszországgal megbékülünk — ettől belátható időn belül nyilván nem kell tartanunk —, de hátha Montenegró hadat üzen majd nekünk?

Az iskola a vádlottak padján.

Irta Székely Adolf.

Gaal Mózes a minap tartott előadásában a vádlottak padjára ültette az iskolát, de a maga személyében személyesítette az iskolát, átvette a vádló szerepét, ötletes, zamatos és szinte mulattató védőbeszédjében a vádat az iskoláról a szülőkre hárította át és ugyancsak ő maga a vádlottat a vád alól felmentette.

Ez a hármasszerep még egy Gaal Mózesnek is sok. A nevelés ferdeségeit, a diákélet apró intimitásait a gyakorlott paedagógus mély lélektani megfigyelésével mindvégig érdekfeszítő módon mutatta be, amit a közönség élénk tetszéssel honorált. De az igazsághoz ez a gyönyörű előadás egy lépéssel sem hozott bennünket közelebb.

Mert nem az iskolát kell vád alá helyezni, hanem mindnyájunkat, a közoktatásügyi kormánytól kezdve egészen le véges-végig valamennyi illetékes tényezőt, beleértve természetesen a szülőket is, de legkülönösebben a Gaal Mózeseket, akik kerékkötői a gimnáziumi oktatás haladásának. Mert ne gondoljuk ám, hogy Gaal Mózes csupán a nagyközönségnek szólt. A tanárság zöme évek hosszú sora óta számtalan gyűlésen sürgeti a gimnáziumi oktatás reformját, tehát a tanárság maga elégedetlen a mai gimnáziummal. (A gimnáziumról szólok, minthogy az előadó is ezt tárgyalta és tényleg a gimnázium az, amely legkevésbé akar a korral haladni.) De minden fáradozása hiába való. A minisztérium által kinevezett, csupa konzervatív gondolkodású öregúrból álló

tantervkészítő- vagy milyen nevű bizottság minden haladást megakaszt. Nem tudom: Gaal Mózes tagja-e ennek a bizottságnak. Fel fogásban tényleg az.

Azzal, hogy a vádat egymásra hárítjuk, az iskola semmivel sem lesz jobb. Hanem próbáljuk meg — mint Gaal mondja — egymást szeretni, egymást megérteni. Próbáljunk őszinték lenni, egymást minden hátsó gondolat nélkül meghallgatni, tegyük félre érzékenységszűkeket, mert nemcsak az eperjesi iskoláról van szó. A baj általános. Még pedig annyira általános, hogy éppen a minap jelent meg a külföldön egy vaskos kötet, amelyben százötven kiváló tudós, művész és író mond lesújtó ítéletet a művelt Nyugat középiskoláiról. Az iskola nem lehet rajtuk kívül álló intézmény. Az iskola mindnyájunké; gyermekeink jövőjéről, boldogulásáról van szó. A kérdéssel foglalkozni mindnyájunknak szent kötelessége. Hallgassuk meg egymást türelmesen. Az iskola szent ügyét csak így vihetjük előre.

A mai gimnázium egy exclusiv iskola, amely csak arra éri magát hivatottnak, hogy az egyetemnek előkészítő iskolája legyen. Pedig nem az, mert 60-70 gyermek közül, aki az első osztályba beiratkozik, mindössze körülbelül 20-an teszik le a maturát. Se oldalt, a szakiskolák felé, se lefelé, a népiskola felé, ahonnan növendékeit kapja, nem keres kapcsolatot. Ez exclusivitás és a célok félreismerése képezi kútforrását mindmennyi anomáliának.

A népiskolában a tanítóbácsi vagy -néni szinte játékszerűen sajátítja el a gyermekkel a szükséges tudnivalókat s a szülőket helyettesítő második apa-, illetve anyaként vezeti a gyermeket 4 éven át. A gimnáziumba kerülve, 4-6 tanár kezébe kerül a gyermek. Mindegyik tanár a maga szakmájával törődik csak. Sem az olyannyira szükséges koncentrációs tanítás-, sem nevelésről szó sem lehet. Ez magától értetődik. Kezdődik a mértan a legtudományosabb alapon. A 10-éves nebulónak, aki még anyanyelvén sem tudhat helyesen írni és fogalmazni, telegyömöszölik a fejét a minden diák rémével: a latinnal. Ez a rém 8 éven át — ha közben szárnyát nem szegi — kísértésként végigkíséri s a vége az, hogy a többnyire silány eredmény

a háború kötelezettsége. De ez egy olyan tárgy, amelynek ez a felolvasás nem szolgálhat keretül. Térjünk vissza kiinduló eszménkhez.

A közönség átalakulásával, színházaink pártatlan népszerűségeivel átalakul a színész is. És ez az alakulat a háború előtti békés munkában gyökeredzik. És ha megint béke lesz, még erősebb és még szebb lesz a magyar irodalom és színművészet szava, mert a háború csak segített neki a konjunktura külső jelenségeivel. És ez a konjunktura az ideális magaslatra emelte a színész munkáját; mi sem természetesebb, mint hogy visszatérünk a tradicionális útra, amelyből a színészet kiindult, mert csak a rohanó ár ragadta el a színészeket, hogy konzorcionális részletdirektorok legyenek; ma minden vidéki színész direktor, tehát részese a mai munkának. A színházak jó menete azonban felélesztett egy régi ellenséget, a vidéki városokban ritka kivételt képező, de mégis a színészetet nem kedvelő hivatalos intézőbizottsági tagok rég álmódott vágyait. Tudniillik mindenütt vannak városmegmentők, akik a leglehetetlenebb módon kívánják városaik anyagi érdekeit megóvni és ezeknek az illetőknek kedvenc szónoki témájuk: „a színház üzlet” címén úgy beszélnek, hogy kérjük bért érte. Ez a szavakkal való könnyelmű játszás igen nagy kárára lehetne nem is a színgazgatóknak, de magának a színészetnek. A vidéki színház bármilyen jó üzletnek látszik is, ma sem üzlet. Sohasem lesz az! A vidéki közön-

ségnek évek hosszú sora szükségeltetik még, hogy el tudjon tartani egy igényeinek megfelelő színházat; ha a színház igazi hivatásának fog élni, ott megint több lesz az üres ház, mint a telt nézőtér; ahol békeidőben bármilyen jó összevágó előadással Shakespeare-rel, Molière-rel, magyar klasszikussal nem lehetett közönséget vonzani, ott nem jó üzlet a színház. Ott, ahol minden vidéki nagy színtársulatnak nyáron nyakába kell venni podgyászát és nyári állomásra utazni (az utazás főlemészti azt, amit esetleg kereset a télen), hogy egész éven át legyen betevő falatja: ott nem üzlet a színház. Ott, ahol az állam még ma is szükségesnek látja a színházakat szubvencionálni, mert másként kötelezettségeiknek nem tudnának megfelelni: ott nem üzlet a színház! Ott, ahol kérvényekkel kell ostromolni a városi hatóságokat a helyárak felemelése iránt, mert mértéket nem tudnánk tartani a rettentő drágaságokkal, másként egyetlen díszletdarabot sem tudnánk a színpadra állítani, — az nem üzlet. Egy vidéki színháznak a bevételi képessége a mai helyárakkal 1600 kor., ennek ellenében 1400 kor. biztos kiadással dolgozik, tehát ezt az összeget naponként átlag be kell venni, ami mindennap teljesen kizárt dolog. Hol itt az üzlet? Azt nevezik üzletnek, hogy a közönség napokkal előbb lefoglalja a jobb jegyeket? Ez, sajnos, még nem az, aminek állandóság a neve. Az, hogy a vidéki színészet a fentebb vázolt ideális, de má még elvont magaslatra

emelkedjék, csak állami támogatással érhető el. Ideális és talán soha el nem érhető vágnak tekinteném a vidéki nagy színházak államosítását. Kiemelni a mai lehetetlen, mondhatnám szolgai helyzetéből. Megadni az állami jelleget és ezzel kapcsolatosan a fokozott ellenőrzés lenne az, ami meghozná nekünk a munkánk lendületét. A városok hatásköréből kivenni a jogot, legelső sorban a színgazgató-választást. A vidéki színészet egyik kerékkötője ez. Ezért nincs művészi verseny, a változások az igazgató és társulatának működéséinél. Pályázatot hirdet egy város a színházára; már most, ha X. színgazgató, aki B. városból elkiváncolozik és D. város színházára pályázik, végigkilincseli az összes városatyák házáit, legtöbbször azok a legveszedelmesebbek, akik még a színház tájékát is kikerülik. És Madzag Péter kötélverő, bizottsági tag megválasztja D. város színházának igazgatóját. De ez volna még a legjobb, ha megválasztja a jobbikat, hiszen Madzaggal tovább semmi baja sincs már az igazgatóknak, bár kétes, hogy nem-e színügyi-bizottsági tag? A legnagyobb baj azonban akkor támad, ha saját városa megharagszik és kirántja lába alól a gyékényt, mert minden színházra számtalan avatlatlan, de elnyomott színgazgatói zseni várakozik és a szerencsétlen X. flótás ott áll teljes felszerelésével színház nélkül. És a választási heccet, alakoskodásokat, ami a magyar közigazgatásnak és városi politikának sajátja, ezeket mind végig kell csinálni, amitől Isten

semmi arányban sem áll a ráfordított fáradsággal és idővel. Nézetem szerint hasznosabb lenne az első osztályban a német nyelvvel kezdeni, mert ezt helyes módszer alkalmazása mellett a gyermek az alsó 4 osztályban elsajátíthatja már azért is, mert sok népiskolában, különösen a városiakban, a német nyelvet tanítják, tehát van mire építeni; és ennek az élő nyelvnek a növendék gyakorlati hasznát is fogja venni. A latint az 5. osztályban kellene kezdeni, mert az 5. osztály növendékeinek nagyobb része hihetőleg az egyetemre kerül. Most a 3. osztályban kezdik a német nyelv tanítását, miáltal a népiskolának minden erre ráfordított munkája kárba veszik. A gimnázium első osztályának bele kell kapcsolódnia a népiskola 4. osztályába úgy oktatási, mint nevelési szempontból és ezért a gimnázium 4. alsó osztályában kettőnél több tanárnak nem volna szabad tanítania. Evégből továbbá a gimnáziumi tanárnak jól kellene ismernie a népiskola tantervét. A harmónikus összeműködés az ugyan ezen cél felé törekvés kedvéért szükséges, hogy a tanárok és tanítók *közös paedagogiai értekezleteket* tartsanak, hogy egymást munkájukban támogassák. Nincs itt hely arra, hogy kiterjeszkedjem a gimnáziumi tanterv sok-sok ferdeségeire és az egyes tantárgyakra. Hisszük és reméljük, hogy a világot felforgató nagy háborúnak szerencsés lezajlása után ez is méltó helyére kerül: a lomtárba. Apponyi miniszternek az *egészségügyi, anya-, csecsemő- és gyermekvédelem* tárgyában az összes tanintézetekhez intézett rendelete biztató előjele a nagy átalakulásnak.

Határozottan *rosszak a tankönyvek*. Tessenek csak elővenni egy I. oszt. magyar nyelv-tant, vagy mértant. Mintha szándékosan úgy írták volna, hogy a gyermek meg ne érte és megundorodjon a tárgytól. Ma már boldogboldogtan tankönyveket ír, jobban mondva: *nyír*. Egy kis összekötés a minisztériumban, a szakbíráikkal, egy pár igazgatóval s most szenvedj szegény nebuló, és verejtékezz szegény tanár uram! A hasznavehetlen tankönyvek miatt a tanár kénytelen jegyeztetni miniszteri tilalom ellenére.

(Folyt. köv.)

óvjon minden kulturált lényt. Innen van azután az, hogy bár a szintársulatok cseréje művészi, erkölcsileg, anyagilag felette kívánatos lenne, mégsem történhetik meg, csak úgy, ha ezt az állam a maga belátásával, a főispánokkal, polgármesterekkel karöltve intézné. el. Nem jutna akkor soha hivatatlan színigazgató sehová és egyszeriben feleslegessé válna a színügyi bizottságok működése.

A vidéki nagy színházak állami jellegének megalakítása teljesen átalakítaná ezeknek hivatásait; akkor nem vitatkozhatnánk soha afelett, hogy kultúra-e a színház vagy üzlet? És ez magával hozná azt a klassziszt a színészetnek, amelyet a középarányú népeességű, de kulturáltságban is előhaladott városok igényelhetnek.

Mert úgyebár, ma már semmi létjogosultsággal nem bírnak a másod- és harmadrendű társulatok? Hovatovább az igények odafelőlnek — és hála legyen ennek a fejlődésnek —, hogy a kisebb lakosságú, intelligens városok sem elégsznek meg ezekkel a szintársulatokkal, amire minden okuk megvan! Mert amit ezek csinálnak, az nem művészet, nem színészet, de nem is színház. Mindezeknek oka az állam részvétlensége. Ha a nagy Németország annyi tehetséggel rendelkezne, mint a kis Magyarország, akkor azok lelkesedésükkel és művészszeretettelükkel színművészet tekintetében

KÖZJÓTÉKONYSÁG.

A sárosvármegyei hadiárvány alapja javára az eperjesi kir. adóhivatalba, mint Sárosvármegye gyámpénztárába 1917. dec. 20-ikáig a következő adományok folytak be:

A már nyugtázott összeg	K. 65,389 85
A Sárosvármegyei gazdák fogyasztási és értékesítési szövetkezetének adom.	4000 —
Az eperjesi járás területéről a „Hazafias képeket terjesztő vállalat” által befizetett jutalék	367 50
Ardó Alfréd kellemesi lakos adománya	500 —
Hedry Géza radácsi	100 —
Dr. Mankovich Rezső főorvos, bártfai lakos adománya a hazaért hősi halált halt ifj. Fábry István dr. koszorújának megváltása címén	30 —
Fekete Béla lemesi szolgabíró útján: Kacsos Mihály és társai erdőcskei lakosok	30 —
Ugyanannak útján: Kaprally András és társai ábrányi lakosok	303 —
Dr. Pillér Dezső lemesi főszolgabíró útján: Kisidai János községi bíró, abosi lakos gyűjtése	25 —
Matta Györgyné lapispataki lakos adománya	10 —
Szadmány Géza bártfai főszolgabíró útján:	21 40
Gallé István daróczi körjegyző útján: Darócz községből	19 92
Polony „burgonya vételárból	35 59
Olysó	9 16
Fekete Béla lemesi szolgabíró útján: a járás részére érkezett bőr eladási árából	14 38
(Ezzel gyűjtése 4704 kor. 31 fillérre emelkedett)	
Schultz József zborói körjegyző útján: Biharó községből	20 —
Komlóspatak	15 20
Regettó	7 —
Esztebnek	7 —
Esztebnekhuta	15 —
Zboró	120 —
Mandl Henrik lemesi körjegyző útján: Hudacsko János Tomko somosi lakos adománya	13 70
Megye községből a „Hazafias képeket terjesztő vállalat” által befizetett jutalék	2 20
A szentmihályfalvai kör községeiből ugyanezen címen	37 70
Langsch Róbert, Nagysáros község jegyzőjének gyűjtése	124 80
Szadmány Géza bártfai főszolgabíró mint elnöke útján „a bártfai vöröskereszt-egylet” adománya	200 —

is kiforgatnák a többi ország színművészetének nyikorgó szekerét...

Érző és küzdő emberek vagyunk! A színművészet sokat küzdött ebben a hazában már, de még több szenvedésre van kilátása és főleg sok részvétlenségre kárthatva, de hiszem, hogy a változó korral megjön az új kultúra termékenyítő ereje, amely fel fogja ismerni, hogy a színművészetnek a nemzet sokat köszönhet és meg fogja érteni, hogy a legmagasabbrendű hatás az, amely esztétikai élvezetet képes felkelteni és a színész művésze épp azért becsülendő meg, mert a korának igazi színvonalán álló lelki munkásság nem lehet ellentétben a társadalom egyetlen nagy és igaz törekvésével sem.

És nem a művészet a hibás, mert ameddig erkölcsstelen emberek lesznek, mindaddig lesz erkölcsstelen művészet is: ez a hipotézis is valami, mert Darwin szerint egy rossz hipotézis is többet ér, mint semmiféle hipotézis.

Szeressük a magyar színészetet, mert *egy népnek* sincs annyi nemzeti, tradicionális, hazafias emlékkapcsa a színészettel, mint éppen a magyarnak.

Áldozni kell a színészetért, hogy azt meg is tudjuk érteni! Ha ebben az országban a színművészet nagy és hatalmas lesz, úgy ennek az országnak az erkölce, esztétikája, kulturája is méltán fog odasorakozni, ahonnan eddig csak lenézés és kicsinylés volt az osztályrészünk!

Újévi üdvözetek megváltása címén:
Vilczek János vm. árvaszéki h. elnök 10 —
dr. Máriássy Béla vm. árvaszéki elnök 10 —

Összesen: K. 71,438 40

A fentebb felsorolt adományokat ezennel nyugtázom. Egyúttal a mélyen tisztelt *adakozóknak és gyűjtőknek áldozatkészségükért és sikeres fáradozásukért* — a hadiárvány nevében — hálás köszönetet mondok.

Eperjes, 1917. dec. 26. DR. MÁRIÁSSY BÉLA s. k.
Sárosvárm. árvaszéki elnök.

Az eperjesi hadiárvány alapjára az elmúlt héten a következő adományok érkeztek:

Böhm Mór	K. 25 —
Mussoni Antal	10 —
Összesen:	K. 35 —

A gyűjtés eredménye dec. 29-ikén K. 40,087 23

Eperjes, 1917. december 29. FARAGÓ JÓZSEF
kir. tan., polgárm.

Az eperjesi rokkant katonák alapjára az elmúlt héten a következő adományok érkeztek:

A gyűjtőperselyben összegyűlt K. 16 64

A gyűjtés eredménye dec. 29-ikén K. 3636 20

Eperjes, 1917. december 29. FARAGÓ JÓZSEF
kir. tan., polgárm.

Az eperjesi hősök emlékére az elmúlt héten a következő adományok érkeztek:

A gyűjtés eredménye 1917. december 29-ikén K. 53,343 60

Eperjes, 1917. december 29. FARAGÓ JÓZSEF
kir. tan., polgárm.

Szegény gyermekek felruházása. Lélekemelő ünnepély keretében gyakorolta dec. 23-ikán nemes jótékonyágát az Első Eperjesi Szegénygyermek Felruházó Asztaltársaság. Évrol-évre saját megadóztatással s részben adományok gyűjtésével igyekszik az asztaltársaság minél jelentékenyebb összeget összehozni humanus céljának megvalósítására. Ezúttal is 50 szegény iskolásfiút (nagyobbrészt hadiárvány) részesített a felruházás jótéteményében. Az asztaltársaság ily jelentékeny jótékonykodása nagyban annak érdemes elnöke, Gregor Endre porcellán- és üvegnyagykereskedőnek az ügy iránti lelkes ambícióját és fáradhatlan buzgalmat dicséri. A lefolyt szép ünnepélyt Koós Béla, vármegyének főispánja is megtisztelte látogatásával. Megemlékeztünk a nemes jótékonyaságról, mivel a háború következtében ruhában is támadt óriási drágulás folytán a szegény gyermekek felruházása fontos cselekmény.

Az eperjesi sebesült és beteg katonák karácsonyára beérkezett adományok: Özv. Pulszky Gézáné 100, br. Ghillány Imre 50, Déri Gyuláné 30, Glasner Mórné 10, Tydor Paula 10, Vogel Béla 10, Flachbart Jenőné 10, Kavocsán község 8, Varga B. 40, Reisinger M. 5, özv. Schwarzenberg Mórné 5, egy asszonyi jour adománya 10, Weisz Ilonka 10, Kisszebenvidéki körj. 16, Töltszéki körj. 15, Rosmann M. A. 10, Saenger Ilona 5, Pieringer 20, Farkas I. 5, Máriássy Antalné 10, Maléter István 20, Csengey Gusztávné 5, Böki közs. 21, Jánoska közs. 36, Lemes közs. 13, Sárosberettő közs. 24, Senyék község 22, Péchy Elemérné 50, Weisz Ernő 20, Felsőbogyányi körj. 156 12, Angolkisasszonyok intézete 10, Meltórisz József 20, Bielek Z. 10, Szentimrei körj. 30, Jeney József 15, Dienes Lajos 10, Lapispatak közs. 14, Sárosköszegi körj. 99 40 kor., Krausz Béláné egy kosár alma, Frank Arminné egy doboz cukorka. Azonkívül adakoztak az összes eperjesi kereskedők, különféle árút küldvén a sebesülteknek. Mindannyi kegyes adakozónak hálás köszönetet mond *Görgey* Ernőné, főnök-asszony.

A szegény gyermekek melegedőszobája részére özv. *Gallósi* Vilmosné úrnő 10 koronát adományozott.

Újévi üdvözetek megváltása címén *Gubcsó* Gyula úr 10 koronát adományozott az eperjesi ev. Gyámint. Nőegylet diakonissza-alapja javára, mely nemesszívű adományt hálással köszöni az elnökség.

A harctéren levő katonák karácsonyára újból adakoztak: Agoston Károly úr 20 kor., Imre Gézáné úrnő 10 kor. Az előbb nyugtázott összeg 60 kor.; összesen 90 korona. Özv. Semsey Boldizsárné, ep. v.-k. elnök.

A vakoknak Böhm Mór 25, N. N. 20, Rosenfeld Ignácné Kisszebenből 10 koronát adományozott.

M

SZERK
REMEYIK
WICKA lap szel
vonaikozó
Flórian-ut
küldé

D

Smiles S

a „Kötelessé
így ír: „Az
Mások javá
magáéra. M
kötelességei,
leggazdagab
nek. Az egy
ség, a másik
nem élnek a
a hirtelvért.
hogy remélve
közre minden

Dúzs Má

akik nem él

nem remélve

már 25 éve

a nemzeti m

fűződik az e

tanítónőképz

nagyjelentősé

A neki ju

mert a reábiz

soha egy per

kedves gyerm

tására vonatk

Istvánnak a

szerint: „Ti z

védangyalai,

fejlék soha,

totta. Ettől a

hőféhez úton

től fogva.

Kiforrott l

végzi igazgató

szelid és megis

szeretetteljes j

A tanügy t

minden ízében

szellem hatja

Példás sze

jutalmat; fele

amit bizonyít

jelent üdvözlő

MAGYAR KISDEDNEVELÉS ÉS NÉPOKTATÁS

SZERKESZTIK:
REMENYIK LAJOS ÉS
WICK GYULA.

A lap szellemi részére
vonatkozó közlemények
Flórián-utca 4. szám alá
küldendők.

KIADÓHIVATAL:

KÖSCH ÁRPÁD könyv-
nyomtató-intézete.

Előfizetési pénzek — iskolák és tanítók részére az Eperjesi Lapokkal együtt egész évre 7 korona — ide küldendők.

A SÁROSVÁRMEGYEI NÉPOKTATÁSI INTÉZETEK HIVATALOS KÖZLÖNYE.

.... Az Eperjesi Lapok kéthetenként megjelenő melléklete.

DÚZS MÁRIA.*

Smiles Sámuel, a híres angol író és filozófus a „Kötelesség” című munkájában többek között így ír: „Az ember nem csupán magáért él Mások javára is kell élni, éppúgy, mint a magáéra. Mindenkinek megvannak a maga kötelességei, melyek teljesítésre várnak — a leggazdagabbnak csakúgy, mint a legszegényebbnak. Az egyik emberre nézve az élet gyönyörűség, a másikra nézve szenvedés. De a legjobbak nem élnek a maguk gyönyörűségére vagy pedig a hírnevéért. Tetteikben legerősebb ösztönözójük az, hogy remélve, küzdve, használva működhessenek közre minden jó ügyben.”

Dúzs Mária azon legjobbak közé tartozik, akik nem élnek a maguk gyönyörűségére, hanem remélve, küzdve és használva működik már 25 éve a közjóra, a nemzet géniuszának: a *nemzeti művelődésnek* javára. Az ő nevéhez fűződik az eperjesi m. kir. áll. elemi népisk. tanítónőképző-intézetnek a nemzeti művelődés nagyjelentőségű tényezőjévé való fejlesztése.

A neki jutott részben híven munkálkodik; mert a reábizott leányok vezetésénél, nevelésénél soha egy percre sem veszteti a célt, mely az ő „kedves gyermekei”-nek helyes útra való irányítására vonatkozik. Ezt az utat, gróf Széchenyi Istvánnak a magyar nőkhöz intézett szózata szerint: „*Ti vagytok a polgári erény s nemzetiség védőangyalai, mely nélkülöletek, hűgyjétek, ki nem felel soha, vagy nemsokára elhervad*”, választotta. Ettől a céltől nem tér el soha; ezen a hófehér úton vezeti leányait pályája kezdetétől fogva.

Kiforrott képességének minden eszközével végzi igazgatói terhes feladatát; tapintatossága, szelid és mégis szigorú bánásmódja, de különösen szeretetteljes jósága általánosan ismeretes.

A tanügyi terén számottevő képessége mellett minden ízében lelkes magyar honleány, ez a szellem hatja át a kezére bízott intézetet.

Példás szerénysége soha nem kereste a jutalmat; felekezeti kérdés előtte ismeretlen, amit bizonyított az is, hogy a nagyszámban megjelent üdvözlői közül az egyik szónok így jellemezte őt: „*Dúzs Mária mindnyájunké*”.

Kora reggeltől késő estig intézetének él. Látni kell őt, amint e súlyos megélhetési időben jár-kezel, hogy csak egy percre se akadjon fel az iskola háztartása. A nagyszünetekben bejárta a falvakat, hogy a bekövetkező tanévre élelmet, fűtőanyagot biztosítson.

Ha „leányai” egyben-másban néha nélkülözni kénytelenek, szíve elszorul, szeretné a szellemet az anyagtól függetlenné tenni.

Dr. Lajos Mária cikkéből idézve:

Dúzs Mária Nagykőrösön, 1867. okt. 16-ikán született. Atyja Dúzs Sándor, Arany János közvetlen tanítványa, a budapesti Lónyai-utcai gimn. tanára, rendkívül képzett, sokat utazott férfiú volt, anyja Helmezy Mária a legbájosabb női

*Tanári működésének 25-éves évfordulója alkalmából.

lelkek közé tartozott. A szülők kedvező tulajdonságait egyesülten örökölte leányuk: apja józan, nyugodt, megfontolt, pedáns természetű, anyja szeretetreméltó egyéniségű. Míg a legtöbb nőben minden szív, még az ész is, benne e kettő páratlan harmóniában egyesült. E kvalitások predesztinálták őt a szép és nemes hivatásra, egy intézet szellemi és erkölcsi életének irányító szabni.

Tanulmányait Budapesten végezte. Elemi iskolai és ipartanítónői oklevelét a II. kerületi, polgári iskolai tanítónői oklevelét a IV. ker. képzőben szerezte. 1891-ben a békési polgári iskolához választották meg rendes tanítónőnek, de már az 1892. év februárjában megvált állásától, mert meghívást kapott a kisdédvönőképző-intézeti tanárokat és tanítónőket képző tanfolyamra. Ennek végzetével Pozsonyban az áll. tanítónőképzővel kapcsolatos óvónőképzőben lett bennlakó segédtanítónő. 1893-ban Sepsiszentgyörgyre nevezetett ki internátus-vezető rendes tanítónőnek, 1894-ben ugyazén minőségben került az eperjesi, akkor már egy év óta fennálló, egy-évfolyamos óvónőképzőhöz. Az itt kifejtett munkásságáról Láng Mihály, az intézet igazgatója, magasztalólag nyilatkozott úgy írásában, mint élőszóval barátai előtt. Szinte kerestük az alkalmat, hogy e kiváló tanárnővel mielőbb találkozhassunk s tanulhasunk tőle.

Ezen időre esik lapunk létesítése is, melyben Láng Mihályon és Molnár Márián kívül tevékeny részt vett Dúzs Mária is. Pedagógiai cikkei, melyeket lapunkban is elhelyezett, mindenkor oktató és irányító hatással voltak Sáros megye tanítóságára.

1900-ban Láng Mihálynak Lévára való áthelyezése folytán Dúzs Mária lett az intézet igazgatója.

Ebben a minőségben érte közszolgálatának 25-éves évfordulóját, mely alkalmából lapunk szerkesztősége is üdvözölte.

Erre az üdvözlésre kaptuk a következő sorokat:

„A Magyar Kisdédnevelés és Népoktatás tek. Szerkesztőségének!

Huszonöt éves közpályám fordulópontja alkalmából kifejezett kitüntető szíves üdvözlésükért fogadja a tek. Szerkesztőség a leghálásabb köszönetemet. Kiváló tisztelettel, Eperjes, 1917. december hó 20-ikán, *Dúzs Mária*, áll. tanítónő-képző-intézeti igazgató.”

Adja Isten, hogy még sok-sok éven át munkálkodhassék a köz javára! *Sajóvölgyi.*

Olvasóinkhoz.

Szíves tudomására hozzuk kartársainknak s általában olvasóinknak, hogy lapunkat a jelenlegi formában és az *Eperjesi Lapokkal* kapcsolatban ezúttal utolszor jelentettük meg. Éppen két évig tartottuk fenn a kapcsolatot az *Eperjesi Lapokkal*, melynek kétheti mellékleteként jelent meg lapunk. Kísérletként hoztuk össze

a két lapot oly célból, hogy kartársaink a bennünket érdeklő s helyi vonatkozású tanügyi kérdésekkel való foglalkozás végett tudomást és tájékozást szerezzenek a felszínen levő egyéb társadalmi és közérdekű kérdésekről és törekvésekről, hogy ekként az iskolán kívüli és a közérdek javára annál nagyobb arányban fejlessék ki közhasznú tevékenységüket. Ezen kettős lap nyújtását a kiadó cég is felette megkönnyítette azáltal, hogy a két lapot az iskoláknak és tanerőknek rendkívül mérsékelt áron adta, mely előfizetési díj azonban a kiállítási költség emelkedése folytán most már jelentősen emelendő lett volna. A változott körülmények folytán a Sárosvármegyei Általános Népevelőegyesület választmányára f. é. december 17-ikén tartott ülésében behatóan foglalkozott lapunk ügyével, mely alkalommal mérlegelve nemcsak az anyagi nehézségeket, hanem az előtérbe tolult egyéb körülményeket is, akként határozott, hogy lapunk az újévtől kezdve a legutóbb 1915. év végével elhagyott formában havonként kétszer, teljesen különállóan jelenjék meg. Ennek folytán közöljük, hogy tanügyi lapunkat minden hó 1-jén és 15-ikén jelentetjük meg s legelső számunkat január 15-ikén adjuk ki. Az előfizetési díj az iskoláknak *évi 8 koronában* állapított meg, mely összeg két egyenlő részben, január és július hóban a vármegyei kir. tanfelügyelőség címére küldendő be. A köteles iskolai számon kívül kartársaink a lapot *évi 6 kor.* kedvezményes áron fogják megkaphatni. Midőn mindezeket előzetes tájékoztatás mellett közreadjuk, a bekövetkezett újév alkalmából kartársainknak és olvasóinknak a legjobb kívánatainkat nyilvánítva, lapunkat továbbra is szíves érdeklődésükbe és támogatásukba ajánlja a *Szerkesztőség*.

Körlevelek.

4721-1917. sz. Sárosvármegye kir. tanfelügyelőjétől.

Sárosvármegye területén működő többtanerős állami elemi iskolák igazgatóihoz.

A tankerületbeli többtanerős állami elemi iskolák tantestületi havi gyűlési jegyzőkönyveinek másolatait az 1918-ik év kezdetétől fogva hivatali irattáramban meg fogom őrizni.

Ennélfogva felhívom Címet, hogy ezentúl a tantestületi gyűlésekről felvett *jegyzőkönyveket* másolatban terjessze be hivatalomhoz, a gyűlésen tartott felolvasás avagy gyakorlati tanítás szövegének csatolása mellett.

Megjegyzem, hogy amennyiben a jegyzőkönyvre nyolc nap alatt választ nem kap, a jegyzőkönyvben foglaltak jóváhagyottaknak tekintendők.

Eperjes, 1917. december 16. SZABÓ ELEMÉR s. k. kir. tanfelügyelő.

4826-1917. sz. Sárosvármegye kir. tanfelügyelőjétől.

Sárosvármegye valamennyi iskolájának.

Az Országos Szabadoktatási Tanács, a vall.-és közokt.-ü. miniszter úr f. évi 168,411. szám alatt kelt körrendeletére támaszkodva, ama

kivánságának adott kifejezést, hogy mindazoknál az iskoláknál, amelyeknél akár a jelen tanévben, akár a jövőben bármikor téli ismeretterjesztő előadások fognak rendeztetni, az előadások között az egészségügy, különösen pedig az anya-, csecsemő- és gyermekvédelem kérdése is különös figyelemmel programba vétessék, úgy hogy legalább egy előadás e tárgykörben mozogjon. A szabadoktatás ez új anyagára nézve tájékoztatást nyújtanak a *Neptanítók Lapjának* és a m. kir. vall.- és közokt.-ü. minisztérium *Hivatalos Közlönyének* novemberi számaiban közölt nagyszámú kormányrendeletek. A népies előadások idevonatkozó kiegészítésénél az előadóknak irányadóul szolgálhat a f. évi 168,411. számú min. körrendeletben felsorolt ismeretanyag, nagyobb helyeken a képzőintézetek számára kiadott 168,419. sz. körrendelet, mely a *Neptanítók Lapjából* közismert.

Eperjes, 1917. december 26.

SZABÓ ELEMÉR,
kir. tanfelügyelő.

4693-1917. sz. Sárosvármegye kir. tanfelügyelőjéről.

Sárosvármegye valamennyi hitfelekezeti iskolaszékének és tanítójának.

Vall.- és közokt.-ü. miniszter, f. évi december 5-ikén 18,925-1917. eln. szám alatt kelt rendelete szerint, azt tapasztalta, hogy a hitfelekezeti elemi iskolákba utalt, illetve azokba beiratkozott tankötelesekkel szemben felületesen, sőt sokhelyütt egyáltalán nem hajtanak végre a tankötelezettség érvényreemelését célzó rendelkezések.

Évéből szükségesnek tartja a miniszter úr nyomtatékosan felhívni Címfigyelmet arra, hogy az 1876. évi XXVIII. t. c. 13. §-ának 3. pontja értelmében a *felhívásos iskolaszékek az iskolamulasztók irányában* ugyanúgy kötelesek eljárni, mint az a községi iskolaszékekre nézve meg van állapítva.

Mindazok a rendelkezések tehát, amelyek a tankötelezettség teljesítésének mikénti ellenőrzése tekintetében kiadottak, természetesen a felekezeti iskolákra is kiterjednek.

A magam részéről megjegyzem, hogy amennyiben e téren muasztást vagy szabálytalanságot észlelnék, a községi előjárások felelősségrevonása iránt a közig. bizottságnál a rendelet értelmében lépéseket fogok tenni.

Eperjes, 1917. december 26.

SZABÓ ELEMÉR s. k.,
kir. tanfelügyelő.

Hírek.

A VII. hadikölcsön jegyzési határideje december 31-ikéig meghosszabbítván, kartársainknak is bő alkalom és mód állott rendelkezésére a hadikölcsönjegyzés körül a hatékony közreműködés kifejtésére. A vall.- és közoktatásügyi miniszter úr a *Neptanítók Lapjában* kiadott felhívása értelmében közvetlen jelentést kíván az iskolák igazgatóitól és egytanerős iskolák tanerőitől a hadikölcsönjegyzés sikerét előmozdító tevékenységükről, mely jelentések, illetőleg több-tanerős iskoláknál az ügyben felvett jegyzőkönyvek a vall.- és közokt. ügyi minisztérium VI. a) ügyosztályához címezve Budapestre küldendők fel. Hasonló jelentések, illetve jegyzőkönyvek egyidejűleg a vm. kir. tanfelügyelőséghez is küldendők. Azon nagyjelentőségű hazai érdekeket tekintve, melyek a hadikölcsönjegyzés sikeréhez fűződnek, s a pénzilyetén való gyümölcsöztetésének rendkívül előnyös voltát, hisszük, hogy kartársaink tevékenysége és buzgalma ezáltal sem csökken, és nem lesz egy sem tanító és tanítónő kartársaink között, aki legalább némi eredménnyel be nem számolna. A jelentések, illetve beszámolások a hadikölcsönjegyzés lezárásával nyomban megteendők. Megemlítjük még, hogy mivel vármegyénkben a hadikölcsönjegyzés gyakorlati értékének fokozására a hadikölcsönbiztosítással kapcsolatos módja karoltatott fel az ezirányú tevékenység eredményének kimerítő előadására a jelentésben súly helyezendő.

Pályázat. Az alsóbeszi r. kath. iskolához a tanítónő betegsége miatt helyettes kerestetik. Pályázhatnak tanítók, tanítónők, óvónők és esetleg tanítóképző növendékek. Bútorozott lakás az iskolaépületben. Fizetés megegyezés szerint. *Téglási József*, iskolaszéki elnök.

Sárosvármegyei tanítói hadiársvák alapja. A sárosvármegyei kir. tanfelügyelőséghez befolyt a sárosvármegyei tanítói hadiársvák alapja javára iskolai gyűjtésként: Mikó István sárosbogyai áll. elemi iskolai tanítótól 11 korona; László Izsák giráltyi áll. elemi isk. h. igazgató-tanítótól 42 korona, melynek fele azonban a hadban elesett tanítók árvái ország-alapjához csatoltatott; Ferenczy Gézáé berzeviczei áll. elemi isk. h. igazg.-tanítónőtől 34 kor. 22 fillér (ez összeg fele szintén a hadban elesett tanítók árvái országos alapjához csatoltatott); Kiss Erzsébet hankvágási ág. h. ev. el. isk. tanítónőtől 3 kor. 50 fillér; Fábrián Gyula karácsonmezői r. kath. el. isk. tanítótól 9 kor.; Bálint Dezső kurimai izr. elemi isk. tanítótól 5 kor.; Kiszely Lajos harsági áll. elemi isk. tanítótól 5 kor. 20 fillér; Stávorszky Ferenc vargonyi g. kath. elemi isk. tanítótól 10 kor.; özv. Langer Vilmosné pécsújfalvi áll. óvónőtől 3 kor.; Slajchó Mihály eperjesi áll. tanítónő-képző-intézeti tanártól, az intézet növendékei által december 8-ikán és 9-ikén rendezett ünnepély jövedelméből 219 kor. 30 fillér. Mind-össze 304 kor. 11 fillér (a giráltyi és berzeviczei összegek felének számításával), mely összeg a rendelkezésre álló 919 kor. 52 fillér alaphoz csatoltatván, az alap állaga 1223 korona 63 fillér, mely az Eperjesi Takarékszövetkezétnél gyümölcsözően kezeltetik.

Adományok a katonák karácsonyára.

Özv. Langer Vilmosné pécsújfalvi áll. óvónő 22 kor.-t, Fábrián Gyula karácsonmezői r. kath. el. isk. tanító 8 kor.-t és Takács Lászlóné sebesalgyói r. kath. el. isk. tanítónő 5 kor. 20 fill.-t a vm. kir. tanfelügyelőséghez küldtek be a harctéren levő katonáink, illetőleg a beteg és sebesült katonáink karácsonyára. A tanfelügyelőség a begyűlt pénzt a Magyar Szent Korona Országai Vöröskereszt-egyletéhez Budapestre továbbította.

Szurmay-féle alapra. Szoha Emma tapolykomi ág. h. ev. elemi iskolai tanítónő iskolai gyűjtésként 7 kor.-t és Stávorszky Ferenc vargonyi g. kath. el. isk. tanító gyűjtés és adományaként 3 kor.-t küldött a vm. kir. tanfelügyelőséghez a Surmay Sándor-féle, hadijótékonyaságot szolgáló alapra. A kir. tanfelügyelőség az összeget illetékes helyre juttatta.

A Vas-székely alapra. Sommer Ágoston tótsóvári áll. el. isk. igazg.-tanító gyűjtésből 12 kor. 10 fill.-t küldött a vm. kir. tanfelügyelőséghez a Vas-székely alapra, vagyis a 82. vitéz székely gyalogezred özvegyei és árvái segítő-alapja javára. A pénzt a kir. tanfelügyelőség megfelelően továbbította.

Jótekonycélú gyűjtés. Fábrián Gyula karácsonmezői róm. kath. elemi iskolai tanító jótekonycélú iskolai gyűjtésből 33 koronát küldött a vármegyei kir. tanfelügyelőséghez, mely összegből a sárosvármegyei hadiársváknak 8 koronát, a katonák karácsonyára 8 koronát, a Zsófia gyermekszanatóriumnak 8 koronát és a megyénkbeli tanítói hadiársváknak 9 koronát szánt. A kir. tanfelügyelőség ez összeget a fentebbiek szerint elosztotta vagyis megfelelően továbbította.

Hadikölcsönbiztosítási intézmény a hadban elesettek özvegyei és árvái érdekében. A Hadsegélyző Hivatal a Magyar Országos Biztosító Részvénytársasággal olyan értelmű megállapodást létesített, hogy minden érvényes megkötött hadikölcsönbiztosítás után az elesett hősök özvegyei és árvái javára gyűjtött alap is bizonyos hányaddal gyarapíthatni fog. A vall.- és közoktatásügyi miniszter a Hadsegélyző Hivatalnak f. évi november 27-ikén vett kérelmére a *hadikölcsön sikere érdekében* buzgólkodó tanítók és tanárok figyelmét felhívja a m. kir. honvédelmi minisztérium Hadsegélyző Hivatalának ellenőrzése alatt eszközölhető hadikölcsönbiztosításokra és a fentebb említett megállapodásra is.

Vakok intézete javára. Stávorszky Ferenc vargonyi g. kath. elemi isk. tanító gyűjtése és saját adományaként 3 koronát, majd 3 kor. 82 fillért küldött a vm. kir. tanfelügyelőséghez a vakok eperjesi intézete javára. A tanfelügyelőség a befolyt összeget nevezett intézetnek átadta.

Tépes készítése tanulókkal. Hogy nemcsak az eperjesi, hanem a vidéki iskolák is foglalkoznak sebesült katonák részére szükséges tépes készítésével, azt a következő adatok is igazolják: Habermann József eperjesi orth. izr. elemi iskolai igazg.-tanító 2 kg. 56 dg. tépést küldött a várm. kir. tanfelügyelőséghez. Girgáschné Sommer Boriska kisszebeni áll. el. isk. h. ig.-tanítónő 1 kg. 750 gr., Sitányi Mária kapivágási r. kath. elemi isk. tanítónő 2 kg. 800 gr. és Matsata Veronika nyársardói áll. elemi isk. tanítónő 3 kg. tépést küldött a tanfelügyelőséghez, mint az iskolai növendékek készítményét. A tanfelügyelőség mindezen tépésmennyiségeket az eperjesi Vöröskereszt-kórházhoz juttatta.

IV. Károly király arcképe. A m. kir. honvédelmi minisztérium Hadsegélyző Hivatala gondoskodni kívánván egyrészt hűséggel és szeretettel körülvevett uralkodónk képmásának forgalombahozataláról, másrészt az özvegyek és árvák alapjának növeléséről, ő cs. és ap. királyi felsége IV. Károly király arcképét ábrázoló, legmagasabb helyen jóváhagyott és engedélyezett eredeti festmények után készített műlapokat ad ki. A közoktatásügyi miniszter — párhuzamosan a Magyar Képzőművészek Egyesülete oly irányú kezdeményezésének támogatásával, hogy ama hatóságok, hivatalok és egyesületek, amelyek anyagi ereje engedi, őfelsége lehetőleg eredeti arcképére vagy szobrára tegyenek szert és anélkül, hogy a sokszorosítások bármelyike részére kizárólagosságot biztosítsanak, — közli az összes aljarendelt hivatalokkal és intézetekkel, hogy a Hadsegélyző Bizottság által kiadott műlapokat felkérésére a Magyar Országos Képzőművészeti Tanács festőművészeti szakosztálya megtekintette s szakvéleményében rámutatott arra, hogy a Glatz Oszkár-féle festmény után készített színes reprodukciókat — melyek keret nélkül 78-50 cm. nagyságban 30 koronáért, 50-40 cm. nagyságban 6 kor. 80 fillérért kaphatók, — mind hasonlatosság, mind művészi felfogás szempontjából sikerültek találja arra, hogy hivatalok és intézetek részére megrendeltesse. Ezek mellett másodsorban — a nem színes műlapok közül — a Basch Árpád-féle festményről készült réznyomású reprodukciók is figyelembe veendőek, melyek 58-43 1/2 cm. nagyságban, 96-70 cm. nagyságú kartonon keretezetlenül 24 koronáért kaphatók. A megrendelések, valamint a keretárakra vonatkozó érdeklődések a m. kir. honvédelmi minisztérium Hadsegélyző Hivatalának királykép-expedíciója c. (Budapest, V., Akadémia-u. 17.) küldendők.

Iskolai gyászemlékünnepele. A palonczai áll. elemi iskola dicső emlékeztető Erzsébet királynénak, valamint I. Ferenc József apostoli királyunk halálának évfordulója alkalmából a gyászünnepelet a következő program szerint tartotta meg: 1. Istentisztelet. 2. Kölcsey Himnusz, énekelte a tanulóiifjúság. 3. Elsőosztályú gyermekek szavalata. 4. "Hullasatok könnyet" című gyászének eléneklése. 5. Alkalmi beszéd a királynéről, tartotta Gajdos János igazgató-tanító. 6. "Hull a levél, hull az őszi tájon" c. ének eléneklése. 7. Három II-III. oszt. tan. szavalata. 8. Felolvasás néh. királyunknak, I. Ferenc Józsefnek emlékére, tartotta Schmidt László áll. tanító. 9. "Sírjatok magyarok" c. dal eléneklése. 10. "Királyunk halálára" c. vers szavalata. 11. Három IV., V., VI. oszt. gyermek szavalata és 12. Szózat, énekeltek az összes tanulók.

Nyilvános nyugtázás az Eperjesi Tanítóházára befolyt összegekről. *Tagdíjak:* Malinovszky István 1916-ra 10, 1917-re 10, 1918-ra 10, 1919-re 8, Malinovszky Istvánné 1916, 1917, 1918-ra 12, Szklenár Pál 1917-re 4, Stávorszky Ferenc 1916-ra 4, Szigethy Ilona 1917-re 4, özv. Langer Vilmosné 1917-re 4 kor. *Adomány:* Héthársi állami iskola 10 kor. Eperjes, 1917. dec. 22. *Slajchó Mihály*, pénztáros.

A népkonyhának Böhm Mór úr 32-42, N. N., Földi Ödön, N. N. és K. 20-20, Venetianer Miksa az *Izr. Nőegyletnek* Kramer adományoztak. A kegyes ad. köszöni az elnökség.

A katonák karácsonjára Nagysárosról 10 koronát.

Gyermekfelruházás Szegény Gyermekeket Felruházási céljaira Böhm adományozott.

SZÉCHENYI

Zeneestély. A legközelebb január 9-ikén a Kör titk. Samu rendezte. Minthogy a miatt kevés az ülőhely, a kéri a szülőket, hogy a 8-10-11-12-13-14-15-16-17-18-19-20-21-22-23-24-25-26-27-28-29-30-31-32-33-34-35-36-37-38-39-40-41-42-43-44-45-46-47-48-49-50-51-52-53-54-55-56-57-58-59-60-61-62-63-64-65-66-67-68-69-70-71-72-73-74-75-76-77-78-79-80-81-82-83-84-85-86-87-88-89-90-91-92-93-94-95-96-97-98-99-100-101-102-103-104-105-106-107-108-109-110-111-112-113-114-115-116-117-118-119-120-121-122-123-124-125-126-127-128-129-130-131-132-133-134-135-136-137-138-139-140-141-142-143-144-145-146-147-148-149-150-151-152-153-154-155-156-157-158-159-160-161-162-163-164-165-166-167-168-169-170-171-172-173-174-175-176-177-178-179-180-181-182-183-184-185-186-187-188-189-190-191-192-193-194-195-196-197-198-199-200-201-202-203-204-205-206-207-208-209-210-211-212-213-214-215-216-217-218-219-220-221-222-223-224-225-226-227-228-229-230-231-232-233-234-235-236-237-238-239-240-241-242-243-244-245-246-247-248-249-250-251-252-253-254-255-256-257-258-259-260-261-262-263-264-265-266-267-268-269-270-271-272-273-274-275-276-277-278-279-280-281-282-283-284-285-286-287-288-289-290-291-292-293-294-295-296-297-298-299-300-301-302-303-304-305-306-307-308-309-310-311-312-313-314-315-316-317-318-319-320-321-322-323-324-325-326-327-328-329-330-331-332-333-334-335-336-337-338-339-340-341-342-343-344-345-346-347-348-349-350-351-352-353-354-355-356-357-358-359-360-361-362-363-364-365-366-367-368-369-370-371-372-373-374-375-376-377-378-379-380-381-382-383-384-385-386-387-388-389-390-391-392-393-394-395-396-397-398-399-400-401-402-403-404-405-406-407-408-409-410-411-412-413-414-415-416-417-418-419-420-421-422-423-424-425-426-427-428-429-430-431-432-433-434-435-436-437-438-439-440-441-442-443-444-445-446-447-448-449-450-451-452-453-454-455-456-457-458-459-460-461-462-463-464-465-466-467-468-469-470-471-472-473-474-475-476-477-478-479-480-481-482-483-484-485-486-487-488-489-490-491-492-493-494-495-496-497-498-499-500-501-502-503-504-505-506-507-508-509-510-511-512-513-514-515-516-517-518-519-520-521-522-523-524-525-526-527-528-529-530-531-532-533-534-535-536-537-538-539-540-541-542-543-544-545-546-547-548-549-550-551-552-553-554-555-556-557-558-559-560-561-562-563-564-565-566-567-568-569-570-571-572-573-574-575-576-577-578-579-580-581-582-583-584-585-586-587-588-589-590-591-592-593-594-595-596-597-598-599-600-601-602-603-604-605-606-607-608-609-610-611-612-613-614-615-616-617-618-619-620-621-622-623-624-625-626-627-628-629-630-631-632-633-634-635-636-637-638-639-640-641-642-643-644-645-646-647-648-649-650-651-652-653-654-655-656-657-658-659-660-661-662-663-664-665-666-667-668-669-670-671-672-673-674-675-676-677-678-679-680-681-682-683-684-685-686-687-688-689-690-691-692-693-694-695-696-697-698-699-700-701-702-703-704-705-706-707-708-709-710-711-712-713-714-715-716-717-718-719-720-721-722-723-724-725-726-727-728-729-730-731-732-733-734-735-736-737-738-739-740-741-742-743-744-745-746-747-748-749-750-751-752-753-754-755-756-757-758-759-760-761-762-763-764-765-766-767-768-769-770-771-772-773-774-775-776-777-778-779-780-781-782-783-784-785-786-787-788-789-790-791-792-793-794-795-796-797-798-799-800-801-802-803-804-805-806-807-808-809-810-811-812-813-814-815-816-817-818-819-820-821-822-823-824-825-826-827-828-829-830-831-832-833-834-835-836-837-838-839-840-841-842-843-844-845-846-847-848-849-850-851-852-853-854-855-856-857-858-859-860-861-862-863-864-865-866-867-868-869-870-871-872-873-874-875-876-877-878-879-880-881-882-883-884-885-886-887-888-889-890-891-892-893-894-895-896-897-898-899-900-901-902-903-904-905-906-907-908-909-910-911-912-913-914-915-916-917-918-919-920-921-922-923-924-925-926-927-928-929-930-931-932-933-934-935-936-937-938-939-940-941-942-943-944-945-946-947-948-949-950-951-952-953-954-955-956-957-958-959-960-961-962-963-964-965-966-967-968-969-970-971-972-973-974-975-976-977-978-979-980-981-982-983-984-985-986-987-988-989-990-991-992-993-994-995-996-997-998-999-1000-1001-1002-1003-1004-1005-1006-1007-1008-1009-1010-1011-1012-1013-1014-1015-1016-1017-1018-1019-1020-1021-1022-1023-1024-1025-1026-1027-1028-1029-1030-1031-1032-1033-1034-1035-1036-1037-1038-1039-1040-1041-1042-1043-1044-1045-1046-1047-1048-1049-1050-1051-1052-1053-1054-1055-1056-1057-1058-1059-1060-1061-1062-1063-1064-1065-1066-1067-1068-1069-1070-1071-1072-1073-1074-1075-1076-1077-1078-1079-1080-1081-1082-1083-1084-1085-1086-1087-1088-1089-1090-1091-1092-1093-1094-1095-1096-1097-1098-1099-1100-1101-1102-1103-1104-1105-1106-1107-1108-1109-1110-1111-1112-1113-1114-1115-1116-1117-1118-1119-1120-1121-1122-1123-1124-1125-1126-1127-1128-1129-1130-1131-1132-1133-1134-1135-1136-1137-1138-1139-1140-1141-1142-1143-1144-1145-1146-1147-1148-1149-1150-1151-1152-1153-1154-1155-1156-1157-1158-1159-1160-1161-1162-1163-1164-1165-1166-1167-1168-1169-1170-1171-1172-1173-1174-1175-1176-1177-1178-1179-1180-1181-1182-1183-1184-1185-1186-1187-1188-1189-1190-1191-1192-1193-1194-1195-1196-1197-1198-1199-1200-1201-1202-1203-1204-1205-1206-1207-1208-1209-1210-1211-1212-1213-1214-1215-1216-1217-1218-1219-1220-1221-1222-1223-1224-1225-1226-1227-1228-1229-1230-1231-1232-1233-1234-1235-1236-1237-1238-1239-1240-1241-1242-1243-1244-1245-1246-1247-1248-1249-1250-1251-1252-1253-1254-1255-1256-1257-1258-1259-1260-1261-1262-1263-1264-1265-1266-1267-1268-1269-1270-1271-1272-1273-1274-1275-1276-1277-1278-1279-1280-1281-1282-1283-1284-1285-1286-1287-1288-1289-1290-1291-1292-1293-1294-1295-1296-1297-1298-1299-1300-1301-1302-1303-1304-1305-1306-1307-1308-1309-1310-1311-1312-1313-1314-1315-1316-1317-1318-1319-1320-1321-1322-1323-1324-1325-1326-1327-1328-1329-1330-1331-1332-1333-1334-1335-1336-1337-1338-1339-1340-1341-1342-1343-1344-1345-1346-1347-1348-1349-1350-1351-1352-1353-1354-1355-1356-1357-1358-1359-1360-1361-1362-1363-1364-1365-1366-1367-1368-1369-1370-1371-1372-1373-1374-1375-1376-1377-1378-1379-1380-1381-1382-1383-1384-1385-1386-1387-1388-1389-1390-1391-1392-1393-1394-1395-1396-1397-1398-1399-1400-1401-1402-1403-1404-1405-1406-1407-1408-1409-1410-1411-1412-1413-1414-1415-1416-1417-1418-1419-1420-1421-1422-1423-1424-1425-1426-1427-1428-1429-1430-1431-1432-1433-1434-1435-1436-1437-1438-1439-1440-1441-1442-1443-1444-1445-1446-1447-1448-1449-1450-1451-1452-1453-1454-1455-1456-1457-1458-1459-1460-1461-1462-1463-1464-1465-1466-1467-1468-1469-1470-1471-1472-1473-1474-1475-1476-1477-1478-1479-1480-1481-1482-1483-1484-1485-1486-1487-1488-1489-1490-1491-1492-1493-1494-1495-1496-1497-1498-1499-1500-1501-1502-1503-1504-1505-1506-1507-1508-1509-1510-1511-1512-1513-1514-1515-1516-1517-1518-1519-1520-1521-1522-1523-1524-1525-1526-1527-1528-1529-1530-1531-1532-1533-1534-1535-1536-1537-1538-1539-1540-1541-1542-1543-1544-1545-1546-1547-1548-1549-1550-

A népkönyhának Korach Imre úr 50, Böhm Mór úr 32-42, N. N., dr. Duschnitz Samu, Földi Ödön, N. N. és Kramer Henrik urak 20-20, Venetianer Miksáné úrnő 10 koronát, az *Izr. Nőegyletnek* Kramer Henrik úr 15 koronát adományoztak. A kegyes adományokat hálásan köszöni az elnökség.

A katonák karácsonyára Bielek Zoltán Nagysárosról 10 koronát adományozott.

Gyermekfelruházás. Az Első Eperjesi Szegény Gyermekeket Felruházó Asztaltársaság felruházási céljaira Böhm Mór 25 koronát adományozott.

SZÉCHENYI-KÖR.

Zeneestély. A legközelebbi zeneestélyt január 9-ikén a Kör titkára, dr. Wallentinyi Samu rendezi. Minthogy a tagok nagy száma miatt kevés az ülőhely, a zenezakválasztmány kéri a szülőket, hogy a 8-12-éves gyermekekkel ne foglaltassák le a helyeket, annál kevésbé, mert a Kör határozata értelmében ilyen gyermekek nem is lehetnek a Kör tagjai. A tagsági jegyet szíveskedjék mindenki magával hozni, mert a belépéskor kérni fogjuk.

A Kör első tudományos vitaestéje.

A Széchenyi-kör irodalmi szakválasztmánya több részről megnyilatkozott óhajnak engedve ezidén, kísérletet tett a multban dr. Flórián Károly, Jónás János és dr. Réz Mihály által rendezett vitaesték felelevenítésére. A szakválasztmánynak felkérésére annak egyik agilis tagja, dr. Mária Béla szíves készséggel vállalkozott a vitaestélyek megszervezésére. Lapunknak mult számában már közöltük is az érdekesnek ígérkező programot, amelyet Mária Béla állított egybe. Ez alkalommal az első vitaestély lefolyásáról is beszámolhatunk. A szép számban egybegyűlt érdeklődő közönséget dr. Mária Béla meglehetősen beszédben üdvözölte a Kör nevében. Értekes megnyitójából közöljük a következőket:

„Úgy mondják, Brassay Samuel személyében eltemették az utolsó „polyhistor“-t. Úgy lehet, már ő is egy kihalt „speciás“ elkésett ivadéka volt. A XIX. század folyamán a tudomány minden ága — ha szabad ezzel a gyermekmesékből vett kifejezéssel élni — hétmértföldes léptekkel, vagy helyesebb tán, ha azt mondom, 100 és 1000 kilométeres gyorsasággal haladt előre. Óriási távlatok nyíltak, mérhetetlen területek tárultak fel a tudomány előtt. Bekövetkezett a mélyenszántás ideje. Elérkezett a részletekbe ható munka kora. Ma már egy-egy tudomány szak is teljes embert kíván. Sőt jó, ha egy-egy szakmát egy emberöltő alatt teljesen el lehet sajátítani. A művelt ember azonban nem akar egyoldalúvá lenni. Mindent nem tudhat — legalább sokat, minél többet akar tudni. De azt magára hagyva el nem érheti. Felkéri tehát azokat, akik mint szakemberek, vagy mint akiknek idejéből futja, valamely kérdéssel részletesen megismerkedtek, közöljék ismereteiket, tegyék azokat közkinccsé. Nem célunk itt egymást tudományunk kápráztatásával elvakítani. Tudásunkat a „kathedra“ elérhetetlennek látszó csilhatatlan magasságából fitogtatni. Ebben a bizalmasabb, meghittebb körben megbeszélés tárgyává akarjuk tenni a kérdéseket, hogy akinek ez ügyekben véleménye van, azt elmondja, akinek kételye van, azt feltárja, a tudni vágyó felvilágosítást kérhessen. A vélemények kicserélése által, okulva oktassunk s terjesszük a tudományt, mely hatalom. Minden hatalom csak felelősség mellett gyakorolható. A közhatalom letéteményeseinek felelősségét törvények szabályozzák, a tudomány szemben ezt a felelősséget csak a lelkiismeret gyakorolhatja. Pedig minő félelmes hatalom a tudomány! Hiszen csaknem védtelenül vannak kiszolgáltatva a tudósok a tudatlanok, sőt a sokat tudóknak a keveset tudók. Mert egyénileg az állítások helyességét megbírálni nem képesek s így az igazság erejével hat rájuk a tudás mezében megjelenő tévely is. Holott nincs a közhatalomnak letéteményese, aki akkora pusztítást, olyan rombolást volna képes okozni, mint a tudás fegyvereinek lelkiismeretlen, sőt csak könnyelmű forgatója is. Mert magasztos, fenyegető dolog a tudomány, ha azt erős felelősség-

teljes lelkiismeretesség vezeti, míg az saját erkölcsi határain belül marad, de nincs vésebb, mint ha ezen korlátokat túllépi. És ez a szakadás mindjárt beáll, mihelyt olyat hirdet, amiért lelkiismeretes önbírálat mellett jót nem állhat; mihelyt valónak hirdet olyat, amit még csak keres; ha rombol ott, ahol teremteni nem képes. Szent és sérthetetlen a tudomány szabadsága — a kutatás és annak hirdetésében —, de csak addig, míg az valódi tudomány és nem csupán a tudás technikai eszközeivel üzött játék, valójában a tudomány tagadása.

Ezek azok az eszmék, melyeknek — nézetem szerint — bennünket ezen vitaestéken vezetni kell mindaddig, amíg azokat a Széchenyi-kör cége alatt tartjuk meg. Annak a Széchenyi-körnek cége alatt, melynek alapítója és védnöke a Magyar Tudományos Akadémia elnöke. Ezzel a hittel, ezzel a meggyőződéssel a Széchenyi-kör vitaestélyeinek sorozatát ezennel megnyitom.

Ezután *Perényi Vilmos*, koll. főgimnáziumi tanár tartotta meg előadását „A modern fizikai kutatások céljáról és eszközeiről“. Az előadó a természet jelenségeiből indult ki. Reámutatott arra, hogy az ember minden időben igyekezett a jelenségeket megérteni. Tisztázza a természettudomány fogalmát, behatóan és gyakorlati példákkal megvilágítva foglalkozik a tudományos kutatás módszereivel. A helytelen módszer alkalmazásának tulajdonítja az ókori és középkori tudományosságunk csekély és téves eredményeit a materiális világ megértése tekintetében. Foglalkozik Verulam Bacon korszakot alkotó módszerével, az inductióval, amely a természet törvényeinek megértésére vezetett. Behatóan szól a mozgás-változás nagy problémájáról. Történeti visszapillantással teszi érthetővé a hő, fény, mágneses, elektromos tünemények mibenlétét. A fluidum-elmélet helytelen voltát éles megvilágításban kimutatja. Macwel s az ennek nyomán kutató tudósok elért sikereit a maguk grandiózus nagyságában mutatja be. Hogy a tudomány a megszerzett és bebizonyított ismereteknek egységesítése, ezt ezek a tudósok igazolják azzal az immár elfogadott elmélettel, hogy a hő, fény, mágnesesség, elektromosság lényegben ugyanazok. Az egységes mechanikai felfogás a fizikában teljesen érvényesül. Előadásának második részében a tudományos műszerek és eszközök nagy jelentőségéről szól. A helyes módszer alkalmazásán kívül ezeknek köszönhetjük a tudományoknak bámulatos előrehaladását. Több subtilis eszköznek szerkezetét és alkalmazását élvezetes formában írja le. Ezeknek a kérdéseknek tárgyalásánál is szem előtt tartja a történeti fejlődést.

A tetszéssel fogadott előadást az idő előrehaladott volta miatt ez alkalommal megbeszélés nem követte.

A legközelebbi este — a közbeeső ünnepek és újév miatt — január 8-ikán lesz, mikor is dr. Csatóy Ágost, egyetemi m.-tanár tart előadást „A tudóvszról“. A tudóvsz a gyermekkorban leginkább szedhető fel, mikor a gyermekek még anyai felügyelet alatt állanak, ezért kívánatos lenne, ha erre az előadásra a nők, az anyák is eljárnának.

Előfizetési felhívás.

1918. évi január 1-jével lapunk 43-ik évfolyamába lép. E hosszú idő folyamán az EPERJESI LAPOK rendíthetetlen hűséggel szolgálta Sárosvármegye minden közügyét s ellentétet nem keresve, hanem inkább kiegyenlítő, igyekezett közrehatni házákn ezen exponált végvárának társadalmi, kulturális és gazdasági előhaladásában. Ez a szellem fogja vezetni az EPERJESI LAPOKAT továbbra is, hogy minden egyéni érdek félretolásával töltse be azt a nagy missziót, mely a független sajtónak nemes hivatása. Ennek a munkának támogatására hívjuk fel megyénk egész közönségét.

Az EPERJESI LAPOK egész évre ... 12 kor.
előfizetési ára: félévre ... 6 „
negyedévre ... 3 „

Lapunk mai számához postatakarékpénztári csekklapot mellékelünk az előfizetés megújítása céljából.

Az „Eperjesi Lapok“ kiadóhivatala.

HIREK.

Kinevezés. A király *Hreblay* Emil cs. és kir. sz. kiv. tüzérhadnagyot szolgálton kívüli viszonybeli honvéd-tüzérhadnaggyá nevezte ki.

Hősi halál. Ifj. bártfaujjalusi dr. *Fábry* István miniszteri segédtitkár, sz. kiv. honvéd-főhadnagy, Sárosvárm. hat. bizotts. tagja, a III. oszt. hadiékítményes katonai érdemkereszt tulajdonosa, századát rohamra vezetve hősi halált halt 1915. nov. 1-jén a siemichovcei harcúterén, hol bajtársai ideiglenes sírba helyezték. A drága halottnak hamvait a gyászoló család hazahozatta és dec. 17-ikén a bártfaujjalusi sírkertben örök nyugalomra helyezte. A bártfaujjalusi templomban lefolyt gyászszertartáson jelen volt a gyászbaborult szülőkn, hitvesei, gyermekeken és rokonságon kívül Bártfa város egész intelligenciája, a falu aprajagya. A sírnál *Zsebráczky Géza* bártfai lelkész mondott hazafias beszédet, mely mélyen meghatotta a gyászoló közönséget. Az elesett hőnek kiváló erényeit mindenki ismerte és tisztelte és így fokozottan érezte a veszteség súlyát, melyet a kötelesség teljesítésében mindenkor példát szolgáltatott ennek a nemes szívnek utolsó dobbanása maga után vont.

Obhlidál Lajos cs. és kir. tüzérszázados a Piave melletti harcokban fejlővéstől találva hősi halált halt.

Ügyvédi vizsga. Dr. *Kissóczy* József, Kissóczy Mátyas volt törvényszéki elnöknek fia sikerrel tette le az ügyvédi vizsgát. Gratulálunk!

Dr. Grotte Frigyes fogorvosi rendelését megkezdte *Fő-utca 97. szám* alatt I-ső emeleten. Rendel. d. u. 2-4 óra között.

Halálozások. Péchújjalusi *Péchy* Ernő földbirtokos, sárosvárm. hat. bizottsági tag dec. 24-ikén, életének 65-ik évében meghalt Pécsújjalván. Temetése, a legnagyobb részvét mellett, dec. 27-ikén ment végbe a róm. kath. egyház szertartása szerint.

Nádaskay Boldizsár várm. irodasegédtsz dec. 25-ikén, életének 63-ik évében Eperjesen meghalt. Temetése, r. kath. szertartás szerint, dec. 27-ikén ment végbe nagy részvét mellett.

Özv. lázi és bernicei Ghillány Józsefné *Beör* Mária dec. 26-ikán Budapesten, 64-éves korában elhalálozott. Elhunyt városunkban bizonyára általános részvétet fog kelteni.

Hedrii Hedry Pál min. tanácsos, löcsei kir. pénzügyigazgató életének 63. évében dec. 26-ikán Löcshen elhunyt.

Aczél Vilmosné *Zborovszky* Mariska dec. 23-ikán hirtelen elhunyt. Temetése általános részvét mellett dec. 25-ikén ment végbe.

Rekvirálás a háztartásokban. Amint kassai lapokban olvassuk, Kassa város közönségét izgalomba hozta az a rendelkezés, hogy a gabonaneműeket és hüvelyeseket rekvirálni fogják az egész város területén. Fokozza az izgalmat, hogy a rekvirálás megejtésével nem a helyi hatóságot bízták meg, hanem a bártfai határrendőrséget, akik szuronyos katonákkal láttak hozzá feladatuk elvégzéséhez. Az izgalmak azóta elcsendesedtek, mert a határrendőrök csak a termelőket, a malmokat és a nagyobb kereskedőket keresték fel s fölös készleteket egy hely kivételével sehol sem találtak. Ennek folytán Bártfára hazautaztak s onnan állítólag jelentést tesznek a közlélmzési miniszternek s a feleslegesnek mutatózó rekvirálás beszüntetését fogják javasolni. Kassa sz. kir. város polgármestere, dr. *Blanár* Béla a városi közgyűlés határozatából szintén sürgős felterjesztést intézett a miniszterhez, melyben a háztartásokban való rekvirálás beszüntetését kéri. Reméljük, hogy Eperjes háztartásai is meglesznek kímélve a kellemetlen látogatástól.

Baleset. *Berzeviczy* Rezső ny. főszolgabíró karácsony első napján estefelé, amikor a Táborról a városba tartott, oly szerencsétlenül esett el, hogy a balkarját eltörte. Állapota — magas korára való tekintettel — súlyos.

Mozgósínházak műsora.**OLYMPIA:**

Vasárnap: *A kőszívű ember.* A főszerepben Gunnar Tolnaes, Else Fröhlich.
 Kedden (újév napján): *A tékozló.* A főszerepben Klitsch, Marchal, Haid és a bécsi udv. Opera teljes balletkara.
 Csütörtökön: *Lidércnyomás.* Stella Harp első fellépte.

URÁNIA:

Vasárnap: *A gyanú.* Fenyvesi Emil a főszerepben.
 Hétfőn (Sylvester-estén): *Szív és arany,* amerikai cowboy-dráma és két vígjáték.
 Kedden (újév napján): *Egy élet ára.* Főszereplő Emilie Sannom.
 Szerdán: *Éji látomás.* P. S. Andersennel.
 Szombaton: *Rettegés...* Bruno Decarli a főszerepben.

Választmányi gyűlés. A Sárosvármegyei Általános Népevelőegyesület választmánya a hó 17-ikén Eperjesen az áll. tanítónőképző-intézet tornatermében gyűlésre jött egybe, mely gyűlésnek egyedüli tárgyát képezte a vármegyei hivatalos tanügyi közlöny, a MAGYAR KISDEKNEVELÉS ÉS NÉPOKTATÁS jövőben miként való megjelenésének megbeszélése. A gyűlést *Durst Győző* egyesületi alelnök vezette, melyen az érdeklődő választmányi tagokon kívül megjelent Szabó Elemér, vármegyénk kir. tanfelügyelője, valamint Dúzs Mária áll. tanítónőképző-intézeti igazgató is. A gyűlés vitája afölött kezdődött, hogy a vármegyei hivatalos tanügyi lap, mely két évig az EPERJESI LAPOKKAL kapcsolatban, annak mellékleteként adatott ki az iskolák részére, ezen társulásban továbbra is meghagyassék-e, avagy különválva, önálló lapként szerepeljen ezentúl. A választmány a fennálló körülmények, valamint az előtérbe tolt anyagi nehézségek mérlegelésével akként döntött, hogy tanügyi lapját az újévtől kezdve különálló lapként jelenti meg. A megoldás ténye tehát az, hogy a vármegyei hivatalos tanügyi közlöny kikapcsolódik az EPERJESI LAPOKBól s az újévtől kezdve havonként kétszer (1-én és 15-ikén), teljesen önálló lapként adatik ki. A lap előfizetési ára — a kiállítási költségek emelkedése folytán — évi 8 koronában állapított meg az iskolák részére, mely díj két félévi egyenlő részletben a kir. tanfelügyelőség címére lesz beküldendő. A lap nyomtatásával továbbra is a Kósch Árpád-féle cég bízott meg, mely a lap előállítását eddig is teljes megalapozással végezte. A gyűlést vezető alelnök majd még szót emelt a tanítói fizetések egyenlővé tétele érdekében, rámutatva azon eltérésre, mely az állami és felekezeti tanítók illetményei között még mindig fennáll, az utóbbiak hátrányára. Erre vármegyénk kir. tanfelügyelője kimutatta a fokozatos javulás tényét s azon reményének adott kifejezést, hogy a tanítóság anyagi helyzetének javítását szíven viselő miniszterünk, ígéretéhez képest, a tanítóság egyenlő javadalmazását mielőbb valóra váltja s ennek nyomán tanügyünk egységes rendezése is bizonyára kielégítő megoldáshoz jut, amikre különben magyar nemzeti érdekből is égető szükség van.

Felelős szerkesztő: dr. Rosenberg Teofil. Kiadótulajdonosok: Kóos Ernő és Frigyes.

1918.

KÁVÉHÁZAM N. B. VENDÉGEINEK

B. U. É. K.

BERGER SAMU.

NAGYRABECSTÜLT
VENDÉGEINEK

BOLDOG ÚJÉVET

KIVÁN

AZ EMKE-KÁVÉHÁZ
TULAJDONOSA.**AZ OLYMPIA ÉS AZ URÁNIA
MOZGÓKÉPSZINHÁZAK**n. é. látogató-
közönségének

B. U. É. K.

a vezetőség.

Tisztelt vendégeinek és ismerőseinek

BOLDOG ÚJÉVET

kiván

FRECHTMANN SALAMON,

a KÖZPONTI KÁVÉHÁZ
tulajdonosa.Az EMKE-kávéház vendégei-
nek és az ismerősöknek

Boldog újévet kíván

KASSAY LAJOS

cigányprimás és zenekara.

Veszünkvadásztalalom
alá nem eső vadat,
savanyított káposztát

a legmagasabb áron.

Eperjesi

Keresztény Fogyasztási Szövetkezet.

Összefoglaló tankönyv.

A középiskola négy alsó osztályának tananyaga. Rövid és könnyen érthető. Nélkülözhetetlen rendes és magántanulóknak, műveltségre törekvőknek. Két kötet, ára 25 K. és 1 K. postaköltség.

Megrendelhető a

Zsoldos Tanintézetnél

Budapest, VII., Dohány-u. 84.

Telefon 32-40.

Földbirtokosok,

kik ma rendelnek,

kora tavasszal biztosan szánhatnak

s ezért tanácsos már most nálam azonnal megrendelni a hírneves és elismert

új kétgéprendszerű motorekgarnitúrát,

mely egy elsőrangú németországi gyár gyártmányát képezi. Oriási előnye az eddigi szántógépekkel szemben, hogy láptalajban szerkezete és könnyűsége folytán nem süpped és kötött agyagos talajban is kielégítő munkát végez. A motor négycylinderes és 35-lóerős. Egyéb mezőgazdasági munkálatok elvégzésére is alkalmas, ú. m. cséplésre, szecskavágásra, darakészítésre, vontatásra stb. — Ugyancsak ajánlok vételre 16 HP. gőzekegarnitúrához való új alkatrészt, mint új gőz- és motorekhez való sodronykötelet.

BÉKÉSI LAJOS, műszaki iroda

Budapest, Almási-tér 8/b.

Intelligens bécsi hölgy

ajánkozik gyermekek mellé

vidékre is. Nagele, Árok-u. 39.

**Remek fajnyulak
jutányos árért eladók**a m. kir. 3. honvéd ágyúszred
pótütegénél Eperjesen.Megtekinthetők naponként a Szent László-u.
(alsó) laktanyában.**Legnagyobb szenzáció:**

20 fillérbe kerül 1 kiló fehérnemű

hőféhéren tisztára mosva, csaknem fáradság nélkül és szavatos-
sággal ártalmatlanul csak a„Tow-Tow“ prima mosószáza és universal tisztító-
szerrel történik.„Tow-Tow“ pasztával mosunk fehérneműt, tisztítunk
mindennemű edényeket és padlót stb.
anélkül, hogy hozzáadnánk szappant, szódát, lúgot stb.

„Tow-Tow“ egyedül, mely mindig használatra kész

„Tow-Tow“ egy csaknem általánosan használt, már
népszerű mosó- és tisztítószert, mert leg-
jobb és legolcsóbb; nem szabad tehát egy háztartásban, kór-
házban, kolostorban, árvaházban, szállodában, szanatórium-
ban, vendéglőben, fogasztási szövetkezetekben hiányoznia.„Tow-Tow“ az összes meglévő utánzótt pótmosósze-
rekkel nem ártban, hanem összehasonlí-
thatatlan és felülmúlhatatlan tisztítóhatásában versenyez„Tow-Tow“-ból 5 kiló (bruttó), mely 20 korona,
elegendő 70-80 kg. ruha vakítóan fehér
kimosásához. Egy láda 10 kg.„Tow-Tow“ 37 koronáért 150-160 kg. ruhához és
egy láda 20 kg.

„Tow-Tow“ 70 kor.-ért 300-350 kg. ruhához elegendő.

Szállítják fuvar- és ládamentesen, utánvétellel. Viszont-
eladóknek megfelelő engedmény. — Ügyes, jutalékra
dolgozó képviselőket mindenhol keresnek.— RUBINSTEIN MÁRTON ÉS FIAI r.-t. Malc 6 140. —
Használati utasítást minden számlához csatolunk.3-szobás, állandó, több
évre szóló

lakás

fürdőszobával, feltétlenül
udvarral és kerttel,

február, esetleg márc. 1-jétől kerestetik.

Ajánlatok kéretnek a csendőrszárny-
parancsnoksághoz, Eperjes. :: ::**PIANINÓ**bérletre ••
kerestetik.Ajánlatok „Zongorabérlet“ jeligével a
kiadóhivatal útján továbbíthatnak. ::**VISZKETEG!**Rüh, sömör és mindennemű
bőrbaj biztos gyógyszere a

BORÓKA-KENŐCS.

Nem piszkít és szagtalan. Ára 3, 5 és 9 kor.
Hozzávaló Boróka-szappan 5 kor. Készíti
Gerő Sándor gyógyszerész, Nagykőrös. —
Eperjesen kapható Kovaliczky Pál és
Pálesch Árpád gyógyszerárában.